

BAL -BAHÇELİEVLER ANADOLU LİSESİ DEMOKRASİ DERSİ IV. ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevapları hangisidir?

1. • Ahmet Bey, baba olarak kızına ve oğluna eşit fırsatlar sunmuş ve çocuklarına potansiyellerini kullanabilmeleri için gereken desteği sağlamıştır.

• Ayşe Hanım, yetenek ve ilgi alanları doğrultusunda eğitim almak isteyen kızına cinsiyetine uygun bir meslek seçmesini önermiştir.

• Hemşireliğin kadınların yapabileceği bir meslek olduğunu düşünen Ferhat Bey, oğlunun hastanede hemşire olarak çalışmasından rahatsızlık duymuştur.

Söz konusu tutumların kavramsal karşılıkları aşağıdakilerden hangisinde doğru sıra ile verilmiştir?

- A) Toplumsal cinsiyet eşitliği, toplumsal cinsiyet rolü, cinsiyetçilik
B) Cinsiyetçilik, toplumsal cinsiyet rolü, toplumsal cinsiyet eşitliği
C) Toplumsal cinsiyet rolü, cinsiyetçilik, toplumsal cinsiyet eşitliği
D) Toplumsal cinsiyet eşitliği, cinsiyetçilik, toplumsal cinsiyet rolü
E) Toplumsal cinsiyet rolü, toplumsal cinsiyet eşitliği, cinsiyetçilik

2. Farklılıklara saygı; bireyin kendisinden farklı olan, farklı düşünen, farklı din, dil ve kültüre sahip olanlara karşı hoşgörülü davranması olarak ifade edilebilir.

Buna göre farklılıklara saygı duymayan bir insan için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Toplumsal çıkarları önemser.
B) Yenilik ve değişimlerden uzak durur.
C) Duygudaşlık (empati) kuramaz.
D) Hayata tek bir pencereden bakar.
E) Başkalarına saygı duymaz

3. Dezavantajlı gruplar; sağlık imkânlarından faydalanma, bilgiye erişebilirlik ve sosyal imkânlarla erişimde engellerle daha çok karşılaşan kişiler olarak tanımlanmaktadır. Başka bir ifadeyle özel olarak korunması gereken gruplardır. Buna göre aşağıdakilerden hangisi dezavantajlı gruplar arasında yer almaz?

- A) Çocuklar B) Engelliler C) Göçmenler
D) İşsizler E) Yaşlılar

4. Kalıp yargılar; belirli bir objeye ya da gruba ilişkin bilgi boşluklarını dolduran, böylece onlar hakkında karar vermeyi kolaylaştıran, önceden oluşturulmuş birtakım izlenimler, atıflar bütünü olarak zihnimizde oluşturduğumuz imgelerdir. Kalıp yargılar bir olgu veya grubun gerçekte olduğu gibi algılanmasını engeller. Kalıp yargılara sahip birey, olguları veya grupları kendi düşünce eğilimlerine göre algılar. Bütün Japonların çalışkan, Akdeniz insanının sıcakkanlı olduğu düşüncesi bu gruplarla ilgili kalıp yargıların sonucudur. Bu bilgiden hareketle kalıp yargılarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Her zaman olumsuz olmayabilir.
B) Her yeni uyaran ayrı ayrı değil bir sınıflama çerçevesinde değerlendirilir.
C) Ön yargıların oluşumunu engelleyici niteliktedir.
D) İnsanların dünyayı anlayabilme yöntemlerinden biridir.
E) İnsanların diğer insanlarla ilgili bilgiyi ayırt etme yöntemlerindedir.

5. Türkiye'de engelli birey istihdamı kanunlarla zorunlu kılınmıştır. Engelli bireylerin istihdamının sağlanabilmesi için ilgili kanun gereğince kota sistemi uygulanmaktadır. Örneğin 50 ve daha fazla işçi çalıştıran özel sektör iş yerlerinde %3, küçük iş yerlerinde %4 engelli işçi çalıştırma zorunluluğu vardır. Ayrıca engelli işçilerin yer altı ve su altı

işlerinde çalıştırılması yasaktır.

Bu bilgiden hareketle

I. Engelli bireylere pozitif ayrımcılık yapılmıştır.

II. Engelli bireyler dezavantajlı gruplar arasında görülmüştür.

III. Sosyal dışlamayı engellemeye yönelik çalışma yapılmıştır. yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

TEST SORULARININ ÇÖZÜMÜ:

Soru 1

Doğru Cevap: A) toplumsal cinsiyet eşitliği, toplumsal cinsiyet rolü, cinsiyetçilik

Neden Doğru?

Ahmet Bey: Kız ve erkek çocuklarına eşit fırsatlar sunması toplumsal cinsiyet eşitliği kavramına örnektir.

Ayşe Hanım: Kızına "cinsiyetine uygun" bir meslek önermesi, toplumun kadınlara biçtiği rolleri dayattığı için toplumsal cinsiyet rolü ile ilgilidir.

Ferhat Bey: Erkeklerin hemşire olamayacağını düşünerek bir cinsiyeti belli bir işten dışlaması veya küçümsemesi cinsiyetçilik (seksizm) tutumudur. Diğerleri Neden Yanlış? Diğer seçeneklerdeki sıralamalar bu kavramların tanımlarıyla örtüşmemektedir.

Soru 2

Doğru Cevap: A) toplumsal cinsiyet çıkarlarını önemser.

Neden Doğru? Farklılıklara saygı duymayan bir kişi bencil ve dar görüşlüdür; bu nedenle toplumun genel çıkarlarını veya bir arada yaşama kültürünü önemsemez. Seçenekte "önemser" dendiği için bu ifade söylenemez.

Diğerleri Neden Yanlış? B, C, D ve E seçenekleri, farklılıklara saygı duymayan, hoşgörüsüz bir insanın sergileyeceği (yenilikten kaçma, empati kuramama, dar bakış açısı) tipik özelliklerdir.

Soru 3

Doğru Cevap: D) işsizler

Neden Doğru? Ders kitaplarındaki tanımlara göre "dezavantajlı gruplar" (özel olarak korunması gereken gruplar) genellikle fiziksel, yaşsal veya hukuki statüleri nedeniyle engellerle karşılaşan çocuklar, engelliler, yaşlılar, göçmenler ve kadınlar olarak sınıflandırılır. İşsizlik ekonomik bir durumdur ve genellikle bu temel koruma altındaki "dezavantajlı grup" listesinde (diğer seçeneklere kıyasla) yer almaz.

Diğerleri Neden Yanlış? Çocuklar, engelliler, göçmenler ve yaşlılar; hem ulusal hem de uluslararası hukukta özel koruma gerektiren, sağlık ve bilgiye erişimde doğal engelleri olan gruplardır.

Soru 4

Doğru Cevap: C) Ön yargıların oluşumunu engelleyici niteliktedir.

Neden Doğru? Kalıp yargılar, ön yargıların oluşumunu engellemez, aksine onlara zemin hazırlar ve onları besler. Metinde de belirtildiği gibi "gerçekte olduğu gibi algılanmasını engellediği" için kişiyi ön yargılı kararlar vermeye iter.

Diğerleri Neden Yanlış?

A: Metindeki "Japonların çalışkan olması" örneği olumlu bir kalıp yargıdır, yani her zaman olumsuz değildir.

B, D ve E: Metinde geçen "bilgi boşluklarını dolduran", "karar vermeyi kolaylaştıran" ve "sınıflandırma" ifadeleri bu seçeneklerin ulaşılabilirliğini kanıtlar.

Soru 5

Doğru Cevap: E) I, II ve III

Neden Doğru?

I (Pozitif Ayrımcılık): Kanunla kota konulması ve işe alımda öncelik tanınması, eşitliği sağlamak adına yapılan pozitif ayrımcılıktır.

II (Dezavantajlı Gruplar): Engelli bireylerin istihdamı için özel kanunlar çıkarılması, onların toplumda dezavantajlı bir konumda görüldüğünü ve korunmaya çalışıldığını gösterir.

III (Sosyal Dışlamayı Engelleme): İş hayatına dahil edilmeleri, bu bireylerin toplum dışına itilmesini (sosyal dışlanma) engellemeyi amaçlayan bir çalışmadır.

Sonuç: Verilen metinden bu üç yargının tamamına ulaşmak mümkündür.

Bu sorular genellikle 11. ve 12. sınıflarda okutulan seçmeli derslerin müfredatıyla tam uyumludur. Başka bir ünite veya soru grubu için yardımcı olmamı ister misiniz?

IV. ÜNİTE BOŞLUK DOLDURMA

Boşluklara gelmesi gereken kavramlar sırasıyla şunlardır:

Boşluk: **Ön yargı**

Boşluk: **Ayrımcılık**

Boşluk: **Sosyal dışlanma**

Cümlenin Tamamlanmış Hali:

"Bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli şart, olay ve görüntüleredayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargı şeklinde tanımlanabilecek **ön yargı** çağımızın önemli insan hakları sorunlarından. Ön yargının davranışa dönüşmüş hâli olan **ayrımcılık** birçok toplumsal problemi beraberinde getirerek toplumsal barış ve huzurun sağlanmasını engeller. Bireyin veya toplumun genelinden farklı özelliklere sahip olan küçük bir grubun, içinde yaşadığı toplumun olanaklarından yararlanamaması olarak ifade edilen **sosyal dışlanma** ise bireylerin veya grupların topluma tam ve eşit katılımının engellendiği bir durumdur."

Dezavantajlı Grupların Toplumsal Yaşama Katılımı

Dezavantajlı grupların temel ekonomik, kültürel ve sosyal kaynaklara erişimdeki engellerini azaltmak, sosyal devlet anlayışının gereği olarak yerel yönetimler ve toplumun tüm paydaşlarının ortak sorumluluğundadır. Yaşlılar ve engelli bireylerin toplumsal yaşama aktif katılımı için eğitim, istihdam ve sosyal uyum odaklı politikalar geliştirilmesi, toplumsal barışın temelini oluşturur.

Paylaştığın metin, toplumdaki dezavantajlı grupların (yaşlılar, engelliler vb.) haklarını korumayı ve onları sosyal hayata dahil etmeyi amaçlayan "**sosyal devlet**" anlayışını ele alıyor. Metni şu başlıklarla özetleyebiliriz:

1. Dezavantajlı Grup Nedir?

Sağlık, bilgi ve sosyal imkânlarla erişimde engellerle karşılaşan; ekonomik ve kültürel kaynaklardan mahrum kalan kişilerdir. Bu kişilerin haklarının diğer vatandaşlarla eşitlenmesi sosyal devletin görevidir.

2. Kimlere Görev Düşüyor?

Devlet: Kapsayıcı politikalar üretmeli, istihdamda öncelik (kota vb.) sağlamalı ve rehabilitasyon hizmetlerini geliştirmelidir.

Yerel Yönetimler (Belediyeler): Yaşlılara evde bakım, ulaşım kolaylığı ve hobi alanları sunmalı; engelliler için fiziksel engeller kaldırmalıdır.

Bireyler ve STK'ler: Toplumda farkındalık yaratmalı, ön yargıları kırmalı ve dezavantajlı grupların haklarını savunan derneklere destek olmalıdır.

3. Engelli Bireylerin Durumu

Engellilik sadece fiziksel bir durum değil, toplumdan dışlanmaya sebep olan bir "soyutlanma" sorunudur. Bu sorunu aşmak için eğitim faaliyetleri düzenlenmeli, ailelere rehberlik yapılmalı ve engelli bireylerin ekonomik hayatta aktif rol almaları sağlanmalıdır.

Özetin Özeti:

Toplumsal barışın sağlanması için dezavantajlı grupların önündeki engeller kaldırılmalı ve onların topluma tam/eşit katılımı için devlet-toplum iş birliği yapılmalıdır.

Metnin geri kalanıyla ilgili veya bu konuyla ilgili başka bir sorunuz var mı? **Sınav için** kritik bir noktayı daha açıklayabilirim.

Anadolu Üniversitesi (AÜ) bünyesinde ekim ayında eğitime başlayacak Tazelenme Üniversitesinde 60 yaş üzeri bireyler sınavsız ve ücretsiz bir şekilde 4 yıl boyunca eğitim alabilecek.

Kuşaklar arası diyalogun gelişmesine katkı sağlayacak"

Anadolu Üniversitesi bünyesinde ekim ayında eğitime başlayacak 60 yaş üstü bireylere yönelik ücretsiz ve sınavsız Tazelenme Üniversitesi, yaşam boyu öğrenme ve başarılı yaşlanmayı hedefler. Dört yıllık programda, kuşaklar arası diyalogun artırılması ve yaşlı bireylerin sosyal/teknolojik donanımlarının geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Daha fazla bilgi için Anadolu Üniversitesi web sitesini ziyaret edebilirsiniz.

Aşağıdaki ifadelerin yanına doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

(...) Tazelenme Üniversitesine kayıt olabilmek için belirli bir eğitim seviyesinden mezun olma şartı yoktur; okuryazar olmak yeterlidir.

(...) 60 yaş üzeri bireylerin bu eğitimden yararlanabilmesi için belirli bir kayıt ücreti ödemeleri gerekmektedir.

(...) Bu proje, yaşlı bireylerin sadece teorik bilgilerini artırmayı hedefler; el becerilerini geliştirmeye yönelik bir amacı yoktur.

(...) Tazelenme Üniversitesi sayesinde farklı kuşakların aynı kampüste vakit geçirmesi ve kuşaklar arası diyalogun gelişmesi hedeflenmektedir.

(...) Dr. Emre Birinci'ye göre yaşlılık dönemi; sadece fiziksel gerilemenin olduğu değil, aynı zamanda sosyal ve psikolojik sorunlarla da karşılaşılan bir dönemdir.

Cevap Anahtarı:

D (Metinde "okur, yazar herkes katılabiliyor" ifadesi geçmektedir.)

Y (Eğitimin ücretsiz olduğu belirtilmiştir.)

Y (Halk dansları ve fotoğrafçılık gibi seçmeli derslerle el becerilerinin geliştirilmesi de amaçlanmaktadır.)

D (Genç öğrenciler ile "ruhu genç" öğrencilerin ortak alanları kullanacağı vurgulanmıştır.)

D (Metnin "Kuşaklar arası diyalogun gelişmesine katkı sağlayacak" bölümünde bu tanıma yer verilmiştir.)

